

A románok Magyarországon.

E címen a *Berliner Tageblatt* Striegl F. Józseftől, a Délmagyarország munkatársától, vezető helyen az alábbi cikket hozta:

Az erdélyi és magyarországi románság földrajzi összefüggésben él Romániával. Épp ebből az összefüggésből igényt támaszt a román királyság a magyar korona egyes területeire. Csakhogy ezek a románok ugyanannyi (székelynek nevezett) magyar és szász között élnek, amely utóbbiak nyolc évszázadon keresztül őrizték meg német jellegüket és német sajátosságukat, ami elnyomatás mellett, amit a magyaroknak oly gyakran a szemükre hánynak, bizonyára nem volna lehetséges. S miként a szászoknak, azonosképpen a románoknak egész Magyarországon, ahol letelepültek, megvannak minden román községben a maguk román népiskolái, a városokban pedig, mint Brassóban, Nagyszombatban, Balázsfalván, Brádon stb. a maguk középiskoláik, tanítóképzőik, theologiai szemináriumai, ahol a tanítási nyelv a román és a magyar nyelv épen csak tanítási tárgy.

De Magyarországon a nemzetiségek nyelve a nyilvános élet más térein is érvényesül. A hivatalos nyelv az állami szervezet minden ágában ugyan a magyar, de ha például egy román, aki magyar állampolgár, törvény elé kerül, jogában áll anyanyelvét használni, ha még oly tökéletesen tud is magyarul.

Hivatásomban éveket töltöttem Erdélyben, ahol a román néppel közvetlen érintkezésben éltem. Azért nem hallás-mondásból ítélek, amikor hangsúlyozom, hogy a román nép Magyarországon teljes megelégedettségben és boldogan él, gazdasági tekintetben pedig jóval kedvezőbb körülmények között, mint fajtatestvérei Romániában. Ez az oka, hogy a magyarországi román intelligencia egy részének az aknamunkája nem tudott mélyebb gyökeret verni és hogy Magyarország románjai ebben a világháborúban feddhetetlen hűséggel és bátorsággal küzdenek az osztrák-magyar zászlók alatt. És ha Románia netalán könnyű győzelem reményében a Kárpátok védőfalai ellen vezetné seregeit, a magyarországi románokban ép oly keservesen fog csalódní, miként az olaszok csalódtak „fel nem szabadított” testvéreikben. A kedvező gazdasági viszonyok közt élő magyarországi románok vajmi gyakran emlékeznek meg a mintegy másfél évtized előtti parasztlázadásról, amikor Románia elnyomott parasztjai kaszával és doronggal fordultak földesuraik (a bojárok) ellen. Nem a győzelem reményében, hisz jól tudták, hogy országuk katonai hatalmával szemben alulmaradnak, hanem csupán csak azért, hogy elkeseredettségüknek és kétségbeesettségüknek kifejezést adjanak.

Lényegesen már csak az idő rövidsége miatt sem változhattak meg ezek a viszonyok és ilyenek után Magyarország román parasztjai egyáltalán nem vágyódnak. Mily forrásokból táplálkozott a béke idején a Magyarországon élő román intelligencia aknamunkája, arra csak egy példát akarok itt felemlíteni:

Egy magyarországi román község jegyzője, — maga is román — meghívott a kárácsenyi ünnepekre. Ugyanott volt egy román származású ügyvéd is vendégül. Ez az ügyvéd a román intelligencia azon részéhez tartozik, amely részese a magyarság elleni aknamunkának, sőt annak egyik vezetője. Az ügyvéd ur politizálni kezdett velem, mire azt mondtam neki: „A mi politikai nézeteinket egy egész tenger választja el egymástól, hagyjuk tehát a politikát és mulassunk.” Erre abbahagyta a politizálást, amíg a bor élvezetétől felvidítva újból nem kezdte. Ekkor a többek közt ezeket mondotta: „A legutóbbi képviselőválasztásnál jelölt voltam

Arad-megye egyik kerületében. A legközelebbi választásnál ismét fellepek, de most más kerületben.” — „Miért nem ugyanabban a kerületben, ahol magát már ismerik?” — véltem én ártatlanul. — „Ép azért nem”, felelte. „Most arra kell törekednem, hogy másuttan is szerezzek klienseket.”

Ez ugyan csak egy eset, de tapasztalatból állithatom, hogy kilecvenkilenc esetben száz közül, nem nemzeti érdek, hanem önző haszonlesés a nemzetiségi gyűlölködés rugója.

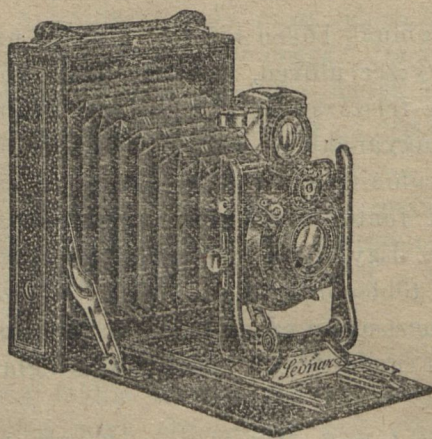
Történjék bármi és bármiként, abban Tiszával, Apponyival és Rakovszkyval egyet ért minden magyar ember, bármi legyen is az anyanyelve: A magyar korona országainak az integritása minden magyar állampolgár előtt me tangere, amelyért odaadja mindenki az utolsó csepp vérének is.

Az oroszok újabb nagy hadműveletekre készülnek.

Berlin, augusztus 21. Félhivatalos orosz kommentár közli, hogy az ónapjár szerinti augusztus havában nagy hadműveletek lesznek, mert az orosz seregek újabb nagy erőfeszítéseket akarnak tenni. A lapok sokat foglalkoznak az orosz seregek haditervével. Arról semmit sem irnak, hogy mit tervez a hadvezetőség az északi fronton, de azt például megírja a *Rjecs*, hogy a galíciai orosz hadműveletek célja Lemberg. Sumszky ezredes, a *Birsevia Vjedomoszt*-ban azt írja, hogy Lemberg birtoka közömbös és hogy az offenzíva tulajdonképeni iránya a Kárpátok szöglete.

A kaukázusi helyzetet az orosz lapok is komolynak mondják. A *Djen* azt írja, hogy Izzet pasának, aki Bitlis vidékén és a Van-tól nyugatra harcol, óriási tulereje van és hogy a török balszárny elleni orosz offenzíva megálht, mert a törökök haláltmegvető bátorsággal védtek ki minden támadást.

Fényképészeti gépek.

10—500 koronáig Görr és Zeiss
lencsékkel. Nagy raktár minden-
nemű fényképészeti cikkekben,
— eredeti gyári árakban —

Sandberg Henrik optikai
intézet
Szeged, Széchenyi-tér 16.

T. vevőimnek jól berendezett sötét
kamrát díjtalanul rendelkezésére
bocsájtok.

Az összes harcterek legjobb és legát-
tekinthetőbb térképei legolcsóbb áron

Várnay L.

könyvkereskedésében (Kárász-utca 9.)

Garázdálkodnak a szegedi bérkocsisok.

(Saját tudósítónktól.) Annyi panasz érkezett már hozzánk a közönség köréből a szegedi bérkocsisokra, hogy nem nézhetjük tovább a közönség kizsákmányolását és ez-
uton hívjuk fel a rendőrség figyelmét a garázdálkodókra. Tűrhetetlen állapotok uralkodnak nálunk ezen a téren és a bajt csak úgy sikerül hamarosan kikurálni, ha erélyes kézzel nyul bele a rendőrség a darázs-fészekbe. Elvégre, ha a mai amugy is terhes világban makszimálni tudtát az élelmicikkek árát azért, hogy lelkiismeretlen kufárok vissza ne élhessenek a háboru szülte alkalommal, akkor a közönség egyéb érdekeinek megvédését is vállalja a hatóság. Hiába őriz minden bérkocsis a nyomtatott tarifát, hiába köteles a vendége kívánságára átadni, olyan utasok is vannak, akik nem óhajtanak utcai botrányra alkalmat adni, még önkéntelenül sem. Mert hogy Szegeden botrányt csinál a bérkocsis, az bizonyos. De könnyen teheti, hiszen a rendőrség létszáma annyira csökkent, hogy csak a legekzsponáltabb helyekre jut rendőr.

A bérkocsis a legjobb pszichológus és kezében tartja a közönséget. Látszólag nem azért csap botrányt, mert a tarifát követelte az utas hanem azért, mert „a ló kidöglik”, „a ló két napja nem kapott abrakot”, stb. A közönség egyszerre a kocsis pártján van és undorral méri végig az utast, aki figyelembe nem vesz ilyen okokat és követelésekkel áll elő a bérkocsissal szemben. A legegyszerűbb eset, ha elmegy valaki a bérkocsiállomásra és megkérdi:

— Szabad?

A válasz nem az, hogy igen, sem az, hogy nem, a válasz a következő:

— Hová tetszik?

Kérdésre kérdéssel felel a szegedi bérkocsis. Már most, ha közlik vele, hogy a Pozsonyi Ignác-utcába, gondolkodik egy sort, aztán lelki szemei elé képzei a Mars-tér göröngyeit, az utas sem tetszik neki, esetleg és így szól:

— „Rendelve” vagyok.

Ez ellen aztán apellálhatsz nyájas olvasó, amíg bele nem fáradsz.

Másik eset. Az utas már jártasabb, nem intéz kérdést a bérkocsishoz aziránt, hogy miként van beosztva a munkarendje, hanem egyszerűen beül és megmondja hová hajtsón. Mondjuk elviteti magát a Kossuth Lajos-sugárutca, a közkörházig, ahol már várja valaki, akivel együtt visszajön a kocsin a kiindulási helyre. Átad két koronát, a kocsis nincs megelégedve, pedig a tarifa szerint ezért az utért megközelítőleg sem jár annyi. Mit csináljon az utas. Ha a kocsis ilyenkor többet követel, mint ahogy arra már számtalan példa volt. Ha nem fizet, a kocsis botrányt csap, hát inkább fizet. Arra aztán már lusta az utas, hogy a kocsist följelentse a kihágási bíróságon, pedig ez az egyedüli orvosság. A bérkocsi-mizériák csak akkor fognak megszűnni, a hatóság is csak akkor tud segédkezet nyújtani, ha elsősorban az utas följelentést tesz. Ez igazán nem kerül fáradságba és módot nyújt a hatóságnak a közönség megvédelmezésére. A feljelentést nem kell írásban benyújtani, elegendő az esetet dr. Temešváry Géza főkapitány-helyettesnél jegyzőkönyvbe mondani.

A cserkésző-bérkocsisok ellen legegyszerűbben úgy lehet védekezni, hogy a rendőrségre hajtát az utas, — éjjel az őrszobán kell jelentést tenni — és a rendőrség intézkedését kéri. Hosszabb utra, — óraszámra fizetve kevesebb a kereset — nem akar vállalkozni a bérkocsis, ezért folyamodik a legkülönbözőbb trükkhöz, csak hogy megmeneküljön a neki nem tetsző fuvar elől.